inhoudstabel boek 10

VOORWOORD 27
HET WESTLAND IN FRANSE TIJDEN 33
VRIJHEID, BROEDERLIJKHEID EN GELIJKHEID 35
HET WAS VERDORIE ONZE EIGEN SCHULD 36
DE FORESTIER DER DUINEN 36
EEN BEVAARBARE IEPERLEE 37
DE GROTE EN DE KLEINE MOERE 38
EEN SCHANDALIGE DAAD 39
GEBROKEN POTTEN 40
ACHT PAROCHIES MET HUN SPLETEN EN BRANKEN 41
BIJ DE STEENGRACHT TE BULSKAMP 42
DE LEEUW MET ZIJN MANEN 43
GOD IN EIGEN PERSOON 44
DE VLOEK VAN DE FRANSEN 45
HET BAREELTRAKTAAT ZORGT VOOR EEN OPLOSSING 46
BITTERE DAGEN OP KOMST 46
JOZEF II WIL WERKELIJK ALLES VERANDEREN 47
DE OPPOSITIE VAN ADVOCAAT VONCK 49
DE IEPERLING PETER MALOU 50
NAPOLEON AVANT LA LETTRE 51
EEN FEESTELIJKE ONTVANGST IN KROMBEKE 52
TWEE IJZEREN KANONNEN EN EEN VAANDEL 52
DE HOED VAN DE VRIJHEID 53
DE VLAMINGEN LATEN ZICH MISLEIDEN 54
HOLLE BOODSCHAPPEN EN EIGENBELANG 55
DE TWEESPALT TUSSEN DE STANDEN 56
EEN AFREKENING MET DE ARISTOCRATIE 57
GENERAAL DUMOURIEZ PAAIT DE BELGEN 58
DE SCHREEUWENDSTE ONRECHTVAARDIGHEDEN 59
TUSSEN WATOU EN ROESBRUGGE 60

OP DE HOOGTE VAN OOST-CAPPEL 61
DE BRUGGEN OVER DE IJZER 62
ZWARTGEBLAKERD VAN HET SCHIETEN 63
SANSCULOTTEN IN RENINGELST 64
BANGE TIJDEN VOOR DE FRANSE PRIESTERS 65
DE OUDE VRIJHEDEN VAN HET LAND 66
WIE OOK MAAR EEN GREINTJE EERGEVOEL HEEFT 67
DE BLOEDRAAD VAN MONSIEUR LEBON 68
GEWELD BIJ DE BOOM VAN VRIJHEID 69
DE IEPERSE CLUBISTEN 70
DE CARMAGNOLEN VAN HONDSCHOTE 70
WAT HEBBEN ZE TE VERLIEZEN? 71
ZE LATEN HET ZICH GEEN TWEE KEER ZEGGEN 72
ROBESPIERRE TREKT HET LAKEN NAAR ZICH TOE 73
OPPERRECHTER JOSEPH LEBON 74
ALLE MANNEN, GETROUWD OF NIET 75
DE VRIJWILLIGERS VAN DE WESTHOEK 76
BIJ DE GRENS IN ROESBRUGGE 78
HET HUISGERIEF VAN DE INTRUS 79
ANGST VOOR DE HELLEWAGEN 80
DE DAPPERE KRIJGSMAN VAN BLANKENSTEIN 80
ONZE LEGERBENDEN HOUDEN ZICH PARAAT 81
HONDSCHOTE KREUNT ONDER HET GESCHUT 82
PLUNDERING IN LEISELE EN BEVEREN-AAN-DEN-IJZER 84
VEURNE VALT IN FRANSE HANDEN 85
EEN OORLOG MET WISSELENDE KANSEN 86
VANDAMME MET ZIJN GROVE LEUGENS 87
OVERSTROOMD DOOR HET ZILTIGE ZEEWATER 88
OP HET PLATTELAND IS HET NIET BETER 89
POVERE WEERSTAND VAN DE KEIZERLIJKE TROEPEN 90
ELKE PAROCHIE KIEST ZIJN EIGEN COMMANDANT 91
NATIONS IN LOKER 92
AANVAL OP DE ZWARTEBERG 93
WOESTENAAR ZEGHER DE COCK 94
EEN EERSTE MISLUKTE POGING IN WESTOUTER 95
ZE ZETTEN HET OP EEN LOPEN 96
OP DE OOSTENRIJKERS MOETEN ZE NIET REKENEN 98
ZIJN NAAM LIGT OP IEDERS LIPPEN 99
EEN DRIFTIGE EN FANATIEKE COMMANDANT 100
KO MAZIERE, DE STAVELSE HOOFDMAN 101
VLUCHTEN NAAR DE KOOLZAADVELDEN 102
PIER VAN DE PIJPEBAKKERS 103
DUIVELS IN DE ABDIJ VAN EVERSAM 104
ONDER HUN SOLDATENKAZAK 105
ACHTER DE CALVARIEBERG 106
TUSSEN HOOGSTADE-LINDE EN VEURNE 107
GENERAAL CLERFAYT 108
DE FRANSEN BEZETTEN SCHOORBAKKE 109

'een knipoog van onze voorouders'

'Het kwaad loert letterlijk om elke hoek van ons verleden.

De mens in zijn ware aard stelt toch maar weinig voor.'

EEN FRANS WINGEWEST 110
OORLOG MET DE PAPLEPEL 111
TERUG NAAR DE GESEL VAN DE OORLOG 112
EEN FLAUW AFKOOKSEL 113
BLADEREN ALS LICHAAMSBEDEKKING 114
ZO IS HET WEL GEMAKKELIJK 115
HET KAN NIET OP! 116
EEN ONTEMBARE ZUCHT NAAR VRIJHEID 117
DE RESTANTEN VAN ROESBRUGGE EN STAVELE 118
HET KAPPEN VAN DE EIKENBOMEN 118
DE CHRISTELIJKE WORTELS MOETEN WEG 119
DE REPUBLIKEINSE KALENDER 120
EEN GRONDIGE FACELIFT 121
ARRONDISSEMENTEN EN KANTONS 122
EN DAAR HOUDT HET NIET BIJ OP 123
BIDDEN TIJDENS DE KOSTERSMISSE 124
WEINIG VLAAMSE KANDIDATEN 125
HET MARTELAARSBOEK 126
AFREKENING ONDER PASTOORS 127
EEN EINDE IN MINEUR VOOR LEROUX 128
HIER ZONG DE GRIJZE PRIESTER 129
VAN MENSENRECHTEN IS NOG GEEN SPRAKE 130
HET GRAUW GESPUIS VAN HET VRIJBOS 131
HEEL HET LAND KOMT IN OPSTAND 132
DE BOERENKRIJG 133
IN DIENST VAN DE FRANSE REPUBLIEK 133

DE BEPROEVING 137
BEVRIJD VAN HET VALS GELOOF 140
DE BEVELHEBBER VAN GREVELINGEN 141
EEN FLAUW BEESTJE 142
EEN BANGELIJKE ERVARING VOOR DE VEURNENAARS 143
DE WESTHOEK LIJKT WEL UITGESTORVEN 143
VRIJBUITERS EN STRAATSCHENDERS 144
HET BOLWERK VAN NIEUWENDAMME 145
ILLEGALE HOUTKAPPINGEN 146
ELK ZIJN HOEVEELHEID BROOD 147
DE VRUCHTEN DER AARDE 148
NAAR DE SAMENSMELTING VAN STAD EN KASSELRIJ 149
PLECHTIGE MISVIERING IN DE KERK VAN SINT-NIKLAAS 149
STERVEN VAN DE HONGER 150
HET WESTLAND VERWILDERT 151
MEER DAN ZOMAAR EEN KLEINE BLIJDSCHAP 152
BEKAF EN VERLOREN KOST 153
FARNESE LAAT OUDENBURG VERSTERKEN 154
AFREKENEN MET DE DUITSERS 155
DE SPAANSE MACHT VERZWAKT 155
AANVAL VANUIT OOSTENDE 156
DE VIJAND IS DICHT BIJ DE STAD 157
JACOB VALCKE KRIJGT EEN EXTRA COMPAGNIE 158
BUSPOEDER, BALLEN, LONTEN EN GEWEREN 159
DE MEESTE EIGENAARS ZIJN RIBBEDEBIE 160
INVAL IN LO 161
DE VIZIEREN STAAN GERICHT OP WULPEN 162
MET DE HANDEN IN HET HAAR 163
HEVIG GEVECHT AAN DE VLOEDLIJN 164
EEN SOORT WATERSCHANS 165
GROOTSCHALIGE RAZZIA IN DE BOSSEN 166
EEN DUIVELSE AMBITIE 168
GEEN SPOOR VAN KRITIEK 169
NEEM NU DIE NUTTELOZE REDUCTO! 169
ELKE DAG TWEE STUIVERS 170
TER DUINEN ALS HOOFDKWARTIER 171
ADINKERKE EN BEWESTERPOORT 172
STROPERS WORDEN ZONDER GENADE OPGEKNOOPT 173
VEURNE IS POVERTJES VOORZIEN VAN KASSEIEN 174
OM GOD TE BEDANKEN 175
PIETER HEMMELS VERLIEST ZIJN BEESTEN 176
HOEVEEL KEER HEBBEN WE HET AL VLAGGEN GEHAD? 177
EEN GEDETAILLEERDE LANDKAART 178
DE OPBOUW VAN FORT TRINITEIT 179
GEEN OVERBODIGE LUXE 180
IN HOUTKERKE EN BAMBEKE 181
WATOU KRIJGT DE TWIJFELACHTIGE EER 182
TOCH WEL EEN BIZAR BEVEL 183
UITVAART IN SINTE-WALBURGA 184
DE STRENGE WINTER VAN 1598-1599 185
AARTSHERTOG ALBRECHT IS ONZE MAN 186

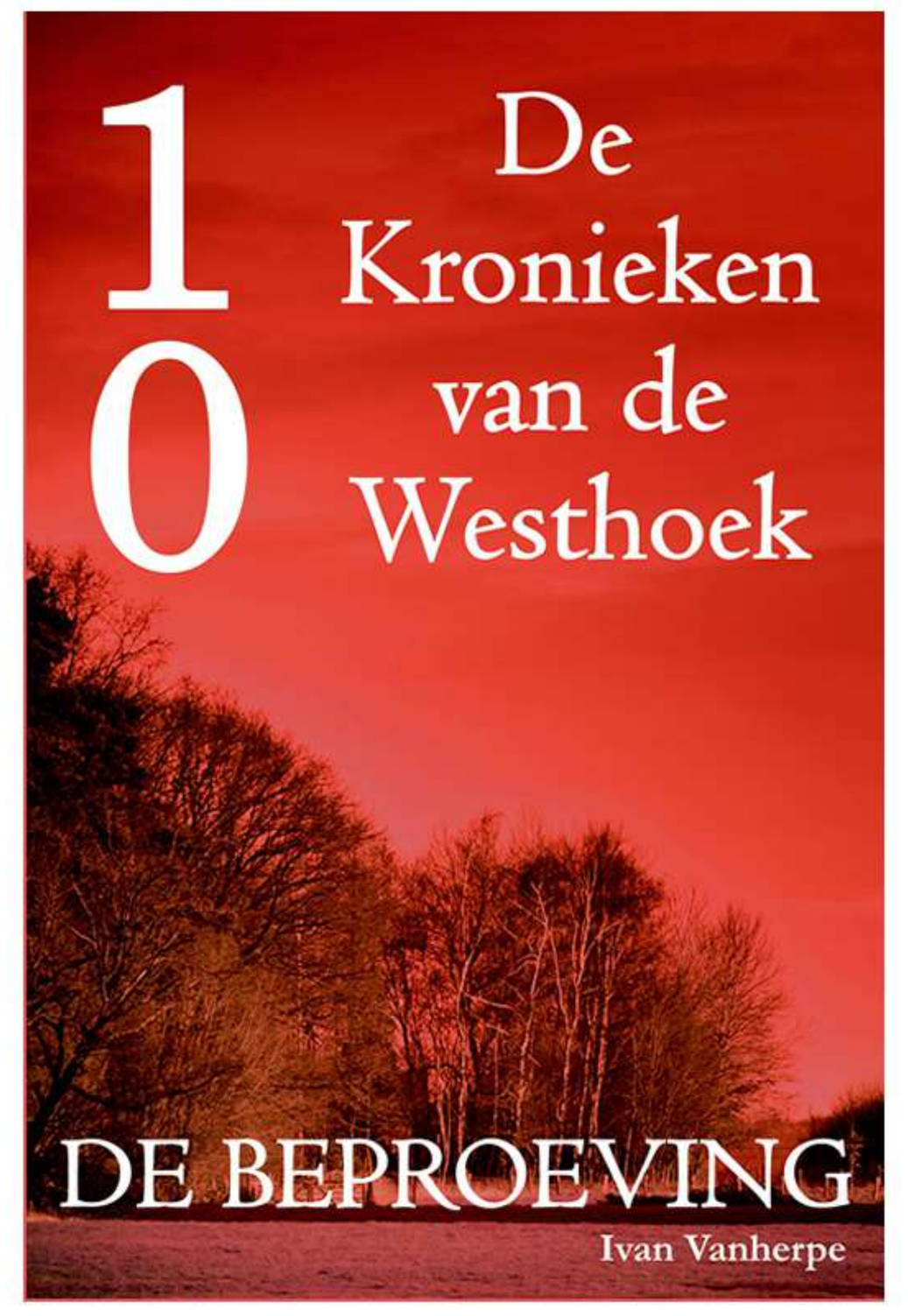
ROOFPARTIJEN EN BRANDSTICHTING 188
EEN SUCCESVOL OFFENSIEF 189
ALLE PAROCHIES VAN HET BLOOTTE 190
WE MOETEN OOSTENDE IN DE TANG NEMEN 191
EEN NIEUWE ABDIJ VOOR TER DUINEN 191
DE EIGEN HOFSTEDEN VAN TEN BOOGAERDE 192
HET BELEG VAN OOSTENDE 193
ER MOET NOG HEEL WAT GEBEUREN 195
WAT HEBBEN ZE HIEROP TE ZEGGEN? 196
OOSTENDE LIJKT OP HET EINDE VAN ZIJN KRACHTEN 197
TOT GROTE VREUGDE VAN DE KATHOLIEKEN 198
EEN DODELIJKE PLAAG 198
MAFFIAPRAKTIJKEN UIT DE OUDE TIJDEN 199
EEN WONDERLIJK STRENGE VORST 200
HET OORSPRONKELIJKE TEMPELHOF 202
DE VERSCHRIKKELIJKE STORM VAN 1606 203
GROTE ARMOEDE BIJ DE MENSEN 204
44 JAAR OORLOG 205
DE MILITAIRE KOSTEN LOPEN OP 206
DE NERING VAN DE SAAIWERKERS 207
VEEL TEGENWIND VOOR BISSCHOP MAES 208
VERBOUWINGEN AAN HET VEURNSE LANDHUIS 209
ANGST VOOR DE REDERIJKERS 211
DE FUT IS ER UIT 211
HET EEUWIG EDICT 213
DE GEHEIME RAAD 213
EEN SYSTEEM VAN STUDIEBEURZEN 214
WEDSTRIJD IN NIEUWKERKE 215
GEEN POOT OM OP TE STAAN 215
EEN AKKOORD OVER DE GEVANGENISSEN 216
MET HOMO'S WORDT NIET GELACHEN 217
EEN VERZILVERDE BEKER 218
DE KLOKKENHISTORIE 219
WAT EEN AANGENAME VREDESTIJD! 220
DE PLANNEN VAN COEBERGHER 221
GROTE WERKEN IN DE MOEREN 222
GROTE VOORDELEN VOOR DE MOERENAARS 223
VERRAAD IN TER DUINEN 224
EEN FIGUUR DIE AAN DE RIBBEN BLIJFT KLEVEN 225
STANK VOOR DANK 226
DE KANUNNIKEN VAN SINTE-WALBURGA 227
HET LICHAAM VAN DE ZALIGE IDESBALDUS 228
EEN TWEEDE FLASHBACK 229
ANTONIUS DE HENNIN 230
WEINIG TE RAPPORTEREN 231
VRIENDJESPOLITIEK 232
HET BETERE LOBBYWERK 233
ZOEKTOCHT NAAR FINANCIËLE MIDDELEN 234
DE PACHTRECHTEN STAAN TE KOOP 235
DE HANZE TUSSEN VEURNE-AMBACHT EN POPERINGE 236
PAUWEL KIJKT IN ZIJN GLAZEN BOL 236
TEN GOEDE AAN DE EIGEN PORTEMONNEE 238
GRAVEN IN DE RAUWE LANDEN 238
GROTE SCHRIK 239
LOFDICHTEN EN LIEDJES 240
RIJKDOM BIJ DE LANDLIEDEN 241
GROTE VIJANDELIJKE PROGRESSIE 242
ER MOETEN DRINGEND MIDDELEN KOMEN 243
MOBILISATIE BIJ DE FRANSEN 244
DE HERTOG VAN LOTHARINGEN 245
DE INWONERS VAN POLLINKHOVE 246
WULPSHEDEN EN ZONDEN 247
TUMULT IN ELZENDAMME 248
NOG MEER WACHTPOSTEN LANGS DE IJZER 249
TIRANNEN ZIJN HET! 251
ZE KAMPEREN LANGS DE LOVAART 252
DE VLUCHT VAN DE SPANJAARDEN 253
FRANSEN IN VEURNE 254
GEEN SOELAAS VOOR DE VEURNSE BEVOLKING 255
DE PLAAG VAN DE STERFTE 256
DE SPECIALE GOUVERNEUR VAN VEURNE 258
HET KASTEEL VAN POLLINKHOVE 259
EEN SCHROMELIJK GEVAL VAN HEILIGSCHENNIS 260
OCCULTE TOESTANDEN 261
HET GEHATE SCENARIO VAN ROVEN EN PLUNDEREN 262
DIKSMUIDE GEEFT ZICH OVER 263
MAARSCHALK DE RANTSAU 264

'De Westhoek

Een wonderlijke regio

Hoe meer ik je boeken lees hoe meer ik dat besef'

LEGE SCHUREN 265
HONGERDOOD OP HUN EILAND 266
ER KOMT NU NOG EEN DERDE PLAAG 267
IJDELE HOOP 268
OVERGAVE VAN DE FRANSEN 269
WAT ZIJN DE MENSEN TOCH OPGELUCHT! 270
GROTE SCHADE IN DE HOUTLANDSE GEMEENTEN 271
VREEMD NIEUWS 273
DE OPENGEBROKEN STEENDAM BIJ HET ZWAANTJE 274
INLANDSE OORLOG IN FRANKRIJK 276
DE ONDERAARDSE GANG VAN DE CELBROEDERS 277
AARTSHERTOG LEOPOLDUS 278
HET WINTERSEIZOEN NADERT 279
DE MAATREGELEN BEWIJZEN HUN NUT 280
HET FORT VAN 'T SCHEURKEN 281
EXTRA KANONNEN OP HET STRAND 282
VEEL LANDLIEDEN WAGEN HUN KANS 283
DE WORTELS VAN DE OORLOG 284
HET SCHOUWEN VAN DE WEGEN 285
EEN ONGELOOFLIJKE MALAISE 286
OORLOG IN HENEGOUWEN 287
HOOG BEZOEK IN VEURNE 288
OLIVER CROMWELL 289
BROEKBURG IS AAN DE BEURT 290
DE HERTOG VAN YORK 291
BITTERE ARMOEDE 292
JONKHEER JACOB LAMMENS 293
ZE KUNNEN WEER OORLOGEN 294
DE TURENNE KIEST VOOR DE AANVAL 295
VUUR AAN DE LIJKDEUR VAN DE KERK 296
ZE KAPPEN ALLE JONGE BOMEN 297
ONDERHANDELEN OVER DE CAPITULATIE 298
HET FORT AAN DE FINTELE 299
OP DE PAROCHIE VAN KAASKERKE 300
HET KWARTIER ROESBRUGGE-HARINGE 301
ONDERHANDELEN OVER EEN MOGELIJKE CAPITULATIE 302
IEPER KOMT NU AAN DE BEURT 303
EEN FIKSE REGENBUI 304

OP HET FAZANTENEILAND 306
VERSTREKKENDE GEVOLGEN 307
DE PRIJZEN SCHEREN HOGE TOPPEN 308
VERHITTE TOESTANDEN IN VEURNE 309
ZE ZULLEN HET NIET BLAUW BLAUW LATEN 310
DE GRAAF VAN WATOU 311
HET MAGISTRAAT VAN VEURNE SPARTELT TEGEN 312
DON CASTEL RODRIGO 313
DE OORLOG ONTVOUWT ZICH HELEMAAL 314
HERVALLEN IN DE VROEGERE KWALEN 316
DE SPANJAARDEN KUNNEN ER EEN PUNT AAN ZUIGEN 317
MET TWEE KANONNEN NAAR DE KNOKKE 318
GROTE ONGEMAKKEN 319
HIER KOMT HET NIEUWE RINGSLOT 321
NIEUWE STRUCTUREN 321
DE RECHTEN OP HOUTHEM EN LEISELE 322
HET EIGENBELANG VAN PIETER VANDER HELLE 323
CONFORM DE VREDE VAN AKEN 324
DE NIEUWE WEG TUSSEN VEURNE EN HOOGSTADE 325
DE FORTIFICATIE VAN DUINKERKE 326
HET HOLLANDSE ONGELUK 327
HET BESCHEIDEN FORT VAN ZUIDSCHOTE 328
VEURNE GENIET VAN EEN RELATIEVE RUST 329
INVAL TE SCHOORBAKKE 330
6.500 PATACONS ALS SMEERGELD 331
DE GRONDEN VAN DE ZUIDWATERING 332
OP HET KERKHOF VAN SINTE-WALBURGA 333
HET PROCES TEGEN VANDER HELLE 334
VEURNE KRIJGT EEN BOTERMARKT 334
EEN OVERVLOED AAN CONTRIBUTIES 335
DE DEAL VAN ALLERHEILIGEN 1677 336
TER HOOGTE VAN NOORDPENE AAN DE PENEBEEK 337
PALJAS DON DIEGO SPINOSA 338
VREEMD VOLK IN ALVERINGEM 340
BEZOEK VAN 1.200 PIONIERS 341
DE BORSTWERING OP DE VESTEN 342
LANGS HET IEPERLEEKANAAL 343
DE UITWASSEN VAN DEZE OORLOG 344
DE REFUGE VAN VEURNE 345

PUTSCH IN TER DUINEN 346
EEN ZEKERE MARY HEURLEBOUT 347
VREUGDE BIJ DE BEVOLKING 348
DE NIEUWLANDPOLDER BLIJFT VERDRONKEN 349
WIE ZAL DAT NU GAAN DENKEN? 350
EEN ONVERVALSTE MUIZENPLAAG 352
VOLKSTOELOOP IN HARINGE 353
VRIJSTELLING VAN TOL 355
MARIA THERESIA IS DOOD 356
IN HET SMISSESTRAATJE EN OP DE BEESTENMARKT 357
HET LAND TUSSEN DIKSMUIDE EN HET VRIJE 358
MET DE DAVER OP HET LIJF 360
HET EINDPUNT 360

'eenvoudig en goed geschreven. Bedankt daarvoor'

VREEMDE TIJDEN VOOR IEPER 363
BITTERE VERHALEN UIT DE BUIK VAN DE STEDEN 365
EEN BASTION VOOR DE BOEZINGEPOORT 366
IEPER KRIJGT ZIJN DEEL VAN DE ELLENDE 367
EEN SAMENRAAPSEL VAN ONTEVREDEN MANNEN 368
EEN ZOEKTOCHT NAAR KERKBUIT 369
MAANDEN VAN VERNIELINGEN 370
NA DE VEROVERING VAN MENEN 371
HET KASTEEL VAN INGELMUNSTER 372
IEPER IN DE TANG 373
NIETS ZAL ONS DWINGEN 374
DE INTREDE VAN ANTOINE GRENET 375
OOSTENDE IS DE GROTE UITZONDERING 376
TIJDENS DE SLAG VAN NIEUWPOORT 377
DE SPAANSE FURIE 378
INCIDENT AAN 'DEN DROOGEN BOOM' 379
GEEN SPRAKE VAN GEESTELIJKE IMMUNITEIT 381
ONDER DE VLEUGELS VAN KONING FILIPS IV 381
EEN HALVE MAAN VOOR DE OUDE POTERNE 382
TWEE ONDERAARDSE GANGEN 383
EEN NIEUWE BELEGERING 384
VIER AKTES VAN OVERGAVE 385
AAN HET EINDE VAN DE VLEESHOUWERSSTRAAT 386
WEINIG NIEUWS ONDER DE ZON 387
KOMEN VALT IN FRANSE HANDEN 388
DE COMPLEXE SITUATIE VAN 1678 390
DE INVAL VAN LODEWIJK XIV 391
DE IEPERLINGEN WACHTEN AF MET EEN BANG HART 392
HET SPAANSE GARNIZOEN MAG OPSTAPPEN 393
GOUVERNEUR DE LA TROUSSE 394
WE HEBBEN ONZE VIJANDEN TOT VREDE GEBRACHT 395
IEPER KRIJGT EEN PRESIDENTIËLE ZETEL 396
HET EERSTE PROJECT VAN VAUBAN 397
HET HOORNWERK VAN ELVERDINGE 398
LICHTERVELD OF DE PADDEVIJVER 399
LUDOVICUS MAGNUS 400
NIEUWE VIJANDELIJKHEDEN TEGEN HOLLAND 401
DE HAND VAN VAUBAN 402
HET EINDE VAN DE SPAANSE SUCCESSIEOORLOG 403
DE HOLLANDERS NEMEN RIJSEL IN DE TANG 403
HERTOG MARLBOROUGH 404
32.000 DODEN 405
DE CAMPAGNE VAN 1710 405
MAARSCHALK DE VILLARS 407
VERRASSING IN FORT DE KNOKKE 408
1713: DE VREDE VAN UTRECHT 408
AFBRAAK VAN DE OUDE TEMPELPOORT 410
GEEN MANNELIJKE TROONOPVOLGER VOOR DE KEIZER 410
AANVAL AAN HET KANAAL 412
EEN LOOPGRAVENAANVAL VAN DRIE DAGEN 412
HERSCHIKKINGEN OP DE EUROPESE KAART 413
DE ZOETIGHEDEN VAN EEN DIEPGAANDE VREDE 414
VERKAVELINGEN IN IEPER 415
HET MOET EEN BEVREEMDENDE ERVARING ZIJN 416
HET OVERLIJDEN VAN KEIZER JOZEF II 417
DE FRANSE REVOLUTIE LAAT ZIJN TENTAKELS ZIEN 418
DE HOLLANDSE TROEPEN VAN MENEN 419
1793: DE SLAG VAN HONDSCHOTE 420
LANGS DE WEG NAAR DIKKEBUS 420
DE DUIVELSE DOMINIQUE VANDAMME 421
NA DE INTREDE VAN DE OOSTENRIJKERS 422
PAS NU GAAN ZE ECHT OORLOGEN 423
PICHEGRU FOCUST ZICH OP IEPER 424
GENERAAL CLERFAYT GEEFT ZIJN POSITIES OP 425

BOMMEN OP DE ELVERDINGESTRAAT 426
EEN ELLENLANGE REEKS VAN OVERWINNINGEN 427
BEZOEK VAN NAPOLEON BONAPARTE 428
DE KAZERNE VAN 'T JAAR TIENE' 429
EEN VEEG TEKEN AAN DE WAND 430
DE TERUGKEER VAN DE BOURBONS 431
BELGIË EN HOLLAND HERENIGD 432
HET PAARD ONDER HUN GAT 433
RESTAURATIE VAN DE IEPERSE VERSTERKINGEN 434
EEN SCHADEVERGOEDING VAN 750 MILJOEN FRANK 435
DE VIJVERS VAN ZILLEBEKE EN DIKKEBUS 436
AAN DE KANT VAN DE ELVERDINGESTRAAT 436
TUSSEN DE ESPLANADE EN DE MONTSTRAAT 437
DE OUDE KAZERNE VAN SINT-PIETERS 438
AAN DE ZUIDZIJDE VAN HET ASTRIDPARK 439
WILLEM I IS BEST EEN AANWEZIGE KONING 440
DE SCHUTTERIJ EN DE BURGERWACHT 441
HET ARSENAAL VAN IEPER 442
BELGIË KRIJGT DE HULP VAN FRANKRIJK 443
BURGGRAAF CARTON DE WINNEZEELE 444
TREINEN EN STATIONS 445

OOSTENDE IN HET OOG VAN DE STORM 449
DE LAATSTE STUIPTREKKING 451
HIER KOMEN DE GEUZEN NIET MEER BINNEN 452
IN DE NAAM VAN JEZUS 453
SINT-SEBASTIAAN KOMT WEER TOT LEVEN 454
ALBRECHT WIL ER IETS AAN DOEN 455
OOSTERSE WAREN 456
EEN GROOTSCHALIGE LANDING 456
ADMIRAAL PIET HEIN 457
DE ZEE SCHIET NOG EENS UIT ZIJN KRAMMEN 458
OOSTENDSE KAPERS 459
VERREGAANDE MAATREGELEN 459
DE SCHEPEN VAN ADMIRAAL TROMP 460
KATHOLIEKE POEHA VAN HET HOOGSTE NIVEAU 461
TOT AAN DE SCHANS VAN ALBERTUS 463
BLOEDERIG KERKNIEUWS 464
BLANCKERT BLIJFT NIET BIJ DE PAKKEN ZITTEN 465
HET VERLIES AAN SCHEPEN IS ENORM 465

'De kogel is door de kerk.

Ik heb de reeks helemaal in één keer gekocht.'

HET GEVECHT VAN 13 MEI 1656 467
OOSTENDE EN ZIJN KAPERSSCHEPEN 468
CROMWELL VOLHARDT IN DE BOOSHEID 468
DE DUBBELROL VAN SEBASTIAAN SPINTELET 469
EEN STUK THEATER VAN HET HOOGSTE NIVEAU 470
DE FRANSEN KRIJGEN NU DE VOLLE LAAG 471
FELLE VORST, ONSTUIMIGE WINDEN EN ONWEER 472
OOSTENDE ZIT MET EEN PROBLEEM 473
DE VAART VAN OOSTENDE NAAR BRUGGE 474
IN DE GREEP VAN DE ZWARTE DOOD 475
ROVEN EN KAPEN SPELEN DE HOOFDROL 476
DAT KAN ER OOK MAAR BIJKOMEN 477
EEN ROLLERCOASTER VAN GEWELD 478
AL DAT SCHOON VOLK 479
VERSCHRIKKELIJKE STORMWINDEN EN NOODWEER 480
LODEWIJK XIV EN ZIJN OORLOGSDREIGING 481
VLAANDEREN IS ER GLOEIEND BIJ 482
EUROPA IN VUUR EN VLAM 483
DE KRACHTTOER VAN DE BRUGGELINGEN 484
INWIJDING VAN HET SAS VAN SLIJKENS 485
SPEKTAKEL OP ZEE 485
EEN GOEDE ZAAK 486
ACHT ZWARE OORLOGSSCHEPEN VOOR DE REEDE 488
DE GRILLEN VAN DE NATUUR 489
DIE SPANJAARD ZIEN WE NIET MEER TERUG 490
NAAR DE VOLSTREKTE ONDERGANG? 491
HET KRIOELT VAN DE ENGELSEN IN OOSTENDE 492
EEN MAGAZIJN VOOR DE STEDELIJKE ARCHIEVEN 493
KOORTSACHTIGE OORLOGSVOORBEREIDSELEN 494
EEN ZEEROUTE NAAR OOST-INDIË 495
ER KOMT ALWEER EEN NIEUWE OORLOG 496
HET DRIEVOUDIG VERBOND VAN 1702 497
HYPERACTIVITEIT IN DE OOSTENDSE SCHEEPSWERVEN 498
HET REGENT BRANDSCHATTINGEN 498
KARTOUWVUUR, MORTIEREN EN HOUWITSERS 500
OOSTENDE CAPITULEERT 501
HET IS WERKELIJK OM TE SCHREIEN 502
OOSTENDE KRIJGT EEN EIGEN VISMARKT 503
DE SCHANS VAN PLASSENDALE 504

CONFRONTATIE IN LEFFINGE 505
BOWENS KRIJGT HET KOUD 507
DE METSERS LATEN HET NIET AAN HUN HART KOMEN 507
BRAND IN DE PAROCHIEKERK 508
EEN DOMPER OP DE BLIJDSCHAP 509
SCHEPEN NAAR KANTON EN CHINA 511
ACHTERBAKSE MIDDELEN EN ROOFPRAKTIJKEN 511
IN DE BUURT VAN KAAP DE GOEDE HOOP 512
BESMET MET EEN DODELIJKE PESTBACIL 513
HET NOODWEER ZORGT VOOR GROTE ANGST 515
GETOUWTREK TUSSEN DE DIVERSE HAVENS 516
NIEUWE PAKHUIZEN VOOR OOSTENDE 517
KLACHTENBRIEVEN EN VERWIJLSCHRIFTEN 518
DE OOST-INDISCHE MAATSCHAPPIJ 519
LOBBYWERK IN WENEN 520
DE INKT VAN HET VERDRAG IS NOG NIET DROOG 521
DE OVERSTROOMDE LANDEN VAN STENE EN ZANDVOORDE 522
VISSEN OP HARING EN KABELJAUW 523
EEN DEGELIJKE KAAI 524
IN HET BELANG VAN DE ALGEMENE RUST 524
HOOG BEZOEK VOOR OOSTENDE 526
1736: TWEE STORMEN OP RIJ 527
EEN ZILVEREN DOOS MET HOSTIES 528
BIZARRE IJSSCULPTUREN OP DE NOORDZEE 529
DE FAMEUZE 'PRAGMATIEKE SANCTIE' 530
EEN PLEK VOOR MAN EN PAARD 531
DE 'BERG-SCHOTTEN' VERSCHIJNEN IN DE STAD 532
ZOUT ZEEWATER 534
DANKZIJ EEN FLINKE PORTIE VERRAAD 535
WONDEREN VAN DAPPERHEID 536
EEN SYSTEEM VAN ONDERAARDSE GANGEN 537
ONTSTELTENIS EN ONGEMAKKEN 538
FRANSEN BAAS IN OOSTENDE 539
PETTEN NAAR DE WIND 540
DE HELE CAMPAGNE EINDIGT ALS ÉÉN GROTE FLOP 540
EEN STUKJE PROZA OVER DE ZEESTORM VAN 1748 542
ZAAGMOLENS IN SLIJKENS 543
PIETER LIPPENS EN ZIJN DELVERS 544
150 JAAR OOSTENRIJK 545
KEUKENZOUT IN DE NOORDZEE 546
DE ROL VAN SCHRIJVER BOWENS 547
HET JAAR 1760 BRENGT TWEE AARDBEVINGEN 548
EEN DEGELIJKE LANDWEG NAAR OOSTENDE 549
EEN BLIK OP GOOGLE MAPS 550
DE JUFFROUWEN REINGOET 551
DE OPSTART VAN EEN NIEUWE OESTERKWEKERIJ 552
HET WEER SCHIET NOG EENS UIT ZIJN SLOFFEN 552
EEN PERFECT AFSLUITER MET EEN GRATIS BAL 554
DE DRIE KONINGEN 554
EXTRA POWER 555
HET LIJKT WEL EEN OFFICIEEL STAATSBEZOEK 556
HAGELSTENEN VAN ONGEMENE GROOTTE 557
DE SNEEUW LIGT TOT ANDERHALVE METER HOOG 558
BEST EEN PITTIG WERKJE 558
EUROPA BLIJFT EEN KRUITVAT 559
KAPERSSCHEPEN EN SLECHTWEERTOESTANDEN 560

MOEILIJKE JAREN VOOR NIEUWPOORT 565
MISTEVREDEN ARME STAKKERS 567
GEVAARLIJKE TOESTANDEN OP ZEE 568
DE HOLLANDERS LATEN HET NIET OP ZIJN BELOOP 569
DE NIEUWE RELIGIE WINT AAN POPULARITEIT 570
SCHERP TOEZICHT OP DE REDERIJKERS 571
COTTON & CAREW 572
IEDEREEN HEEFT ER DE BUIK VAN VOL 573
DWARSLIGGER OCTAVIAAN DE CLERCQ 574
DE PACIFICATIE VAN GENT 575
AGRESSIVITEIT EN PLUNDERINGEN 576
WILLEM VAN ORANJE IS ER NIET GERUST IN 577
MEN MAG ZICH NIET DRONKEN DRINKEN 578
BALJUW JACOB MARCHANT 579
CHINESE VRIJWILLIGERS 580
DE MALCONTENTEN STEUNEN SPANJE 581
IK ZAL HET NOOIT MEER DOEN! 581
DUIZENDEN FRANSE NIETSNUTTEN 582
FARNESE ZAL DUINKERKE BELEGEREN 583
AAN DE NOORDZIJDE VAN NIEUWPOORT 584
VERSTERKING VOOR HET LOKAAL GARNIZOEN 585

'Ik snap nu waarom je beweert dat we onze eigen geschiedenis niet kennen.

Je Kronieken van de Westhoek maken dat wel heel duidelijk.'

Bizar toch hoe in 2020 een minuscule pestbacil ertoe in staat was om alle zekerheden van onze generaties op één hoopje te gooien.

En toch is wat wij nu eens zelf aan den lijve ondervinden maar klein bier vergeleken met de stortvloed van rampen die de mensen de voorbije eeuwen op hun levensweg ontmoetten.

Deel 10 van 'De Kronieken van de Westhoek' vertelt over de angstaanjagende gebeurtenissen waarmee de inwoners uit Veurne-Ambacht, het Westland, de kanten van de Ijzer en Poperinge, Ieper, Nieuwpoort, Diksmuide, Oostende en Wervik moesten afrekenen.

Je moet het maar eens zelf meemaken. En dat kan je ook met dit boek! Stap gerust binnen in die dolgedraaide wereld van vroeger. Je beleeft pest, noodweer, afpersing en oorlogen die de grond onder je voeten doen wegglijden. Je bent er gloeiend bij. De Westhoek die brandt, kreunt en kraakt in al zijn voegen. Je staart verdwaasd naar die genadeloze brandstichtingen en de destructie alom. De lezer als getuige van deze menselijk beproeving, van de dood die van geen ophouden weet. En voeg daarbij de kokende saus van de Franse revolutie die elke houvast en alle tradities van onze lieden van toen op een roetsjbaan laat belanden.

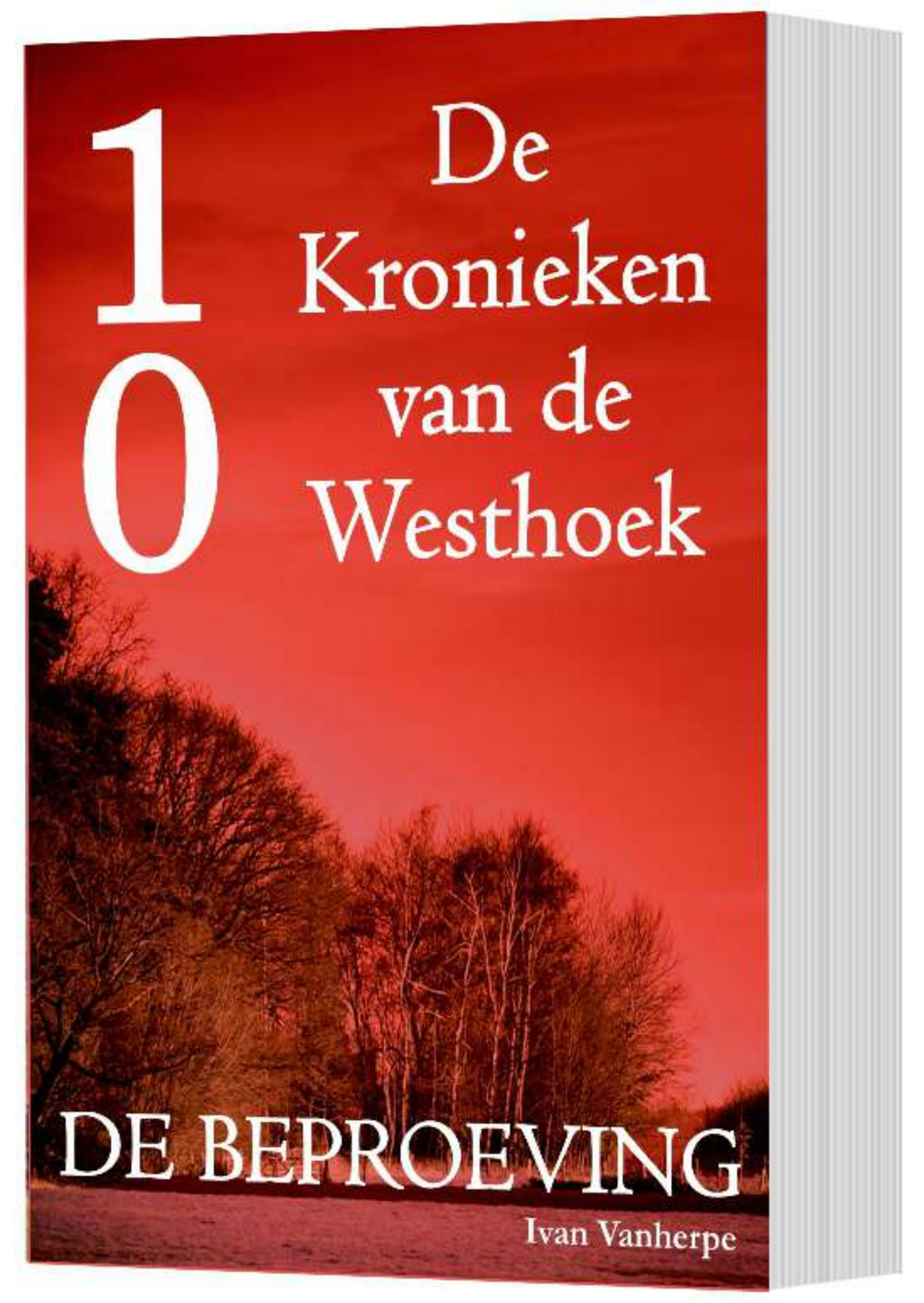
OVERWINNINGEN DIE ZORGEN VOOR BLIJDSCHAP 586
JONKHEER JAN DE BRIAS 587
GROTE DISCUSSIES IN HOLLAND 589
NIEUWPOORT NEEMT ZIJN VOORZORGEN 590
EEN FLUITJE VAN EEN CENT VOOR DE ENGELSEN 590
EEN FLINKE MISREKENING 591
TOT AAN DE HALS IN HET WATER 592
EEN BEWOGEN DAG 593
LIEFHEBBERS VAN KATTEN 594
EEN HARDNEKKIGE STRIJD OP HET STRAND 595
DE VELDSLAG BIJ NIEUWPOORT 596
ZE LATEN ER GEEN GRAS OVER GROEIEN 597
AANZIENLIJKE VERSTERKINGEN VOOR NIEUWPOORT 598
HET VERVOER VAN KOOPWAAR EN PASSAGIERS 599
IN 1700 BULDEREN DE KANONNEN AL OPNIEUW 600
VEURNE VLIEGT BIJ FRANKRIJK 601
FRUITKOOPMAN JACOB CAMBIER 602
AANPAPPEN MET DE DUIVEL 603
DE BRANDSTAPEL EN HET GALGENVELD 604
DE PERIKELEN VAN JEANNE PANNE 605
GEEN GENADE MET ZELFMOORDENAARS 606
EEN TERGENDE TOESTAND 607
MARIA THERESIA IS EEN ZEGEN VOOR VLAANDEREN 608
EEN PERFECTE INTRO VOOR EEN NIEUWE OORLOG 609
DE KAAIMUUR IS TOT OP DE DRAAD VERSLETEN 610
WRIJVINGEN BINNEN DE SINT-JACOBSGILDE 611
EEN BONTE MENGELING 612
HET PROCES VAN PEKELEN EN ROKEN 613
VYNCK EN MESSEN DOEN GOEDE ZAKEN 614
VERLIES VOOR DE IJSLANDVAARDERS 615
HET VULLEN VAN ZIJN EIGEN ZAKKEN 617
DE ENE ZIJN DOOD 618

'adembenemend'

DIKSMUIDE IN REVOLUTIONAIRE TIJDEN 621
IEDER HOEKJE VAN DE GROND 623
EÉN AANEENGESLOTEN TREURSPEL 624
WAT EEN IDIOTE VRAAG! 625
MARTELINGEN OP DE PIJNBANK 625
DIKSMUIDE KREUNT ONDER DE BEZETTING 626
TOVENARES THAENE SHAECENS 627
EEN STATUS QUO TUSSEN DE RELIGIES 628
AFGRIJSELIJK HOGE PRIJZEN 629
ALBRECHT HEEFT TENMINSTE HAAR OP DE TANDEN 630
AFSTEVENEN OP EEN MASSALE OORLOG 631
BURGER WALTHERIUS CAPELLE 632
DEES SCHONE VLAAMSE LANDEN 633
HET ZOTTEKENSSPEL GAAT VERDER 634
EEN ENGELSE CHARGE AAN DE HOGEBRUG 635
OOSTENRIJKSE LUCHT 636
DE PROCESSIES VERDWIJNEN UIT HET STADSBEELD 637
1789: EEN HEUSE VOLKSOMWENTELING 637
HET DAGBOEK VAN VADER DERRESAUW 638
HET PELORIJN VERDWIJNT VAN DE MARKT 639
72 FRANSE DRAGONDERS 640
BIER, BROOD, KAAS EN LOGEMENT 641
DE STRENGE GENERAAL OMORON 642
PIETER VERWILGHEN GRIJPT IN 643
EEN BRIEF VAN DE CANNADISTEN 644
BAANSTROPERS IN RENINGE EN ELZENDAMME 645
LOGEMENT VOOR DE FRANSE TROEPEN 646
TWEE GOUDEN KRUISEN EN EEN OORRING 647
DODELIJKE VAL IN DE KERK 648
EEN WOELIGE VOLKSVERGADERING 649
COMMISSARIS GADOLLE REAGEERT 650
1793: BEROERING OP DE MARKT 651
ESEN MOET GESTRAFT WORDEN 652
AANHOUDING VAN EEN FRANSE PRIESTER 653
BUITENSPORIGE VREUGDETAFERELEN 654
DIE GODVERGETEN SOLDATEN 655
HET HOOFD VAN JEZUS AFGESLAGEN 656
VERWILGHEN KRIJGT ZIJN KANONNEN TERUG 656
'LEVE KEIZER FRANCISCUS' 657
LEUKE GESTE IN WOUMEN 658

HOOG BEZOEK IN DIKSMUIDE 659
EN OOK DE PRINS VAN ORANJE LAAT ZICH ZIEN 660
DE DOORTOCHT VAN AUGUSTUS 1793 661
OUD LIJNWAAD VOOR DE GEKWETSTE SOLDATEN 662
EEN ZEVENDE ZOON VOOR JOLOMA DE POORTER 663
LANGS DE GROTE WEG NAAR MERKEM 664
OP WEG NAAR SCHOORBAKKE 665
HERBERG 'DEN KEIZER' 666
TROEPEN GENOEG IN DE STAD 667
DE FRANSE VREEMDELINGEN MOETEN OPKRASSEN 668
DE ABDIJEN VAN LO EN EVERSAM STAAN IN BRAND 669
EEN GROOT GESCHIL TUSSEN DE ÉMIGRÉS 669
GEWELDIG SCHIETEN AAN DE ZIJDE VAN IEPER 670
WEGGESMETEN APOSTELEN 671
BEZOEKJE VAN NAPOLEON 672
EXTRA SOLDATEN IN DIKSMUIDE 673
MOLENAAR PIETER VAN DEN BROUCKE 674
DE SCHOOL VAN MIJNHEER MOREL 674
ZE MOETEN SEFFENS VERTREKKEN 675
BIER, JENEVER, BRANDEWIJN EN SMEEKOLEN 676
GROENE JAGERS 677
DE NONNEN TREKKEN HUN OUDE KLEREN WEER AAN 678
300 BERGSCHOTTEN 679
DE ACHTERPLAATS VAN JAN BORRET 680
HET RIJK VAN KONING WILLEM I 681
ALLE MANSPERSONEN VAN HET KANTON 682
LIJKDIENST VOOR DE GESNEUVELDE BELGEN 683
EEN KETTING MET BOLLEN 683
PASSIEZONDAG 1817 684

DE HANDSCHRIFTEN VAN MARTINUS LEMEITRE 687
LAAT ME MAAR TERUGKEREN NAAR WERVIK 689
HET BEGIN VAN DE KLYT-SCHOOLE 689
STERFTE ONDER HET HOORNVEE 691
OPFLAKKERING AAN DE HOGE KRUISSE 692
DE KOUDE WINTER VAN 1784 693
NIEUWE KERKHOVEN 694
DE STOEL DER WAARHEID 695
GROTE KANS OP OORLOG 696
VOLGENS DE GAZETTEN EN DE MAANDBOEKJES 697
'HET MAGAZIJN' 698
PASTOOR ALEXANDER COCQUYT 699
KERMIS IN WERVIK 700
WETTEN EN NOG EENS WETTEN 701
DAG EN NACHT BLAUWEN 702
DE DOOD VAN PIETER HASEBROUCK 703
EEN NIEUWE KERK IN ZANDVOORDE 704
OPLOOP IN BRUSSEL 704
BEDORVEN BOTER 705
BRAND IN MOORSELE 706
RODDELEN EN KWAADSPREKEN IS VERBODEN 707
HAGELSTENEN VAN 5 POND 707
HONGERSNOOD EN EXTREME ARMOEDE 709
KONING CAROLUS GEERBRANT 710
GEDAAN MET HET STOKEN VAN ALCOHOL 710
WITTE VESTEN EN BROEKEN 711
DE PATRIOTTEN EN HUN KOKARDES 712
EEN EED VAN TROUW 713
VREEMDELINGEN MOGEN NIET LANGER BEDELEN 714
DOOD MET DE KLARINET IN DE HAND 715
SCHIETING IN CAPELLE-TEN-BRIELEN 716
HET SPEL VAN DE PROFEET MOHAMED 717
HERBERG 'AMERICA' 718
BEGRAFENIS ZONDER ENDEKLOKKE 719
DE WERVIKANEN BIEDEN HEVIGE WEERSTAND 719
BEZOEK VAN EEN BENDE MUITERS 720
VERNIEUWING VAN HET STADSBESTUUR 721
OM HET VOLK TE BEDRIEGEN 722
HERBERG 'DEN JAMBON' 723
SEULKEN STEKEN 724
DE NIEUWE PASTOOR-INDRINGER 724
DOOD TIJDENS HET SERMOEN 726
LIJKDIENST VOOR KEIZER LEOPOLDUS 726
REDELIJK WAT GROENE JAGERS 727
MALAISE BIJ DUIZENDEN BURGERS 728
PANTOFFELHELDEN AAN DE LEIEBRUG 729
GROF GESCHUT IN WERVIK 730
DE BEWONERS VAN DE LEIESTRAAT ZIJN VERBITTERD 731
NATTE PAKKEN VOOR DE KERKGANGERS 732
KOMEN STAAT IN VUUR EN VLAM 732
ULANEN TE PAARD 733
GEVECHTEN AAN DE PONT ROUGE 734
WERVIK LEEFT IN ANGST EN VREES 736
LANGS DE 'PAVESUYT STRAETE' 736
OP BEVEL VAN POLOUCHE 737

'voor mij heb je je strepen zeker verdiend'

EEN HELDHAFTIGE BURGEMEESTER 738
DE BOOM VAN DE VRIJHEID 739
DE FANFARE VAN DE 'WANDELDREEF' 740
ONZE-LIEVE-VROUW VAN DE SCHREIBOOM 741
DE NATIONS PLUNDEREN ER OP LOS 742
EEN ZEKERE GAVRANG 743
BEDDEN EN PROVIAND VOOR DE SOLDATEN 744
HEMELVAARTDAG 1793 745
'HET SCHERKEN' RECHTOVER 'DE VUILE BRAS' 746
BUITEN DE DIEFSTAL VAN DE WIJN 747
EEN KOGEL IN DE SCHOUDER 748
EEN PIKET AAN 'HET KORENTJE' 749
TERUGKEER VIA LE BLATON 750
BOMMEN OP DE WASSERIJ 751
HET IS HAAST NIET TE BESCHRIJVEN 752
EEN GOEDE VOORSPELLING 753
TUSSEN MENEN EN WEVELGEM 754
NIET ZO VER VAN DE LEIEMEERSEN 755
BURGEMEESTER CASTELEYN HOUDT VOET BIJ STUK 755
EEN STUK LOOD DOOR HET HOOFD 756
EEN UITVAL OP BUSBEKE 757
GROTE BEROERING IN WERVIK 758
DE AANHOUDING VAN JOANNES VERSAVEL 759
TOT AAN DE 'PLANCKE' VAN MESEN 760

'Uitstekend leesvoer voor mijn zondagmiddag'

DE GROOTSTE BROEKSCHIJTERS 761
DE KERK STAAT IN VUUR EN VLAM 762
DOOD AAN HERBERG 'DE REEKE' 763
EN DE OORLOG IS NOG MAAR PAS BEGONNEN 764
DE KLIPPE OP DE ROESELAARSE KASSEIWEG 765
HONDERD BURGERDODEN 766
EEN MENIGTE VAN ZIEKTEN 767
10 MILJOEN AAN CONTRIBUTIES 768
GODS HUIS IS VERANDERD IN EEN PAARDENSTAL 769
EEN ONVERDRAAGLIJKE KOUDE 770
GROTE 'BROUBELS' VOOR DE WERVIKANEN 770
ONGEWENST BEZOEK IN GELUWE 771
HET HOOFD VAN DE VERKOPER 772
DE EED AAN DE REPUBLIEK 773
WEG MET DE GEESTELIJKE SYMBOLEN! 774
DE OFFICIËLE FRANSE FEESTDAGEN 774
PLUNDERING IN HARELBEKE 775
VERRAAD IN ROLLEGEM-KAPELLE 776
DE HEVIGE DONDERBUI VAN 18 APRIL 1799 777
PLEZIER IN 'DE WITTE LEEUW' 778
DE KERK MOET IN HET DROGE KOMEN 779
EEN ONGEMEEN HARDE STORM 780
DE HEROPBOUW VAN DE WERVIKSE KERK 780
HET KROONTJE IS VOOR JOANNES JOMBAER 781
EINDELIJK WEER VRIJHEID VAN GODSDIENST 782
DE BLIJDE INTREDE VAN BRUNO BENJAMIN ONRAEDT 783
ZIJN ER NOG KOORDDRAAIERS? 784
BLIKSEMINSLAG IN DE KERK VAN GELUVELD 785
ER KOMT EEN NIEUWE LEIEBRUG 786
WERVIK STAAT OVERHOOP VAN BLIJDSCHAP 787

tekstfragmenten boek 10

.....250 jaar geleden was ons lief Vlaanderen het toneel van rampzalige gebeurtenissen. De schone woorden van 'Vrijheid, Broederlijkheid en Gelijkheid' (Liberté, Fraternité en Egalité) suisden van over de Franse grens tot in de oren van onze voorouders. Als een frisse wind die bij hete zomerdagen over de zeedijk waait. Met bij zoveel van onze mensen de ultieme vraag: 'zal nu eindelijk een tijd van geluk en weelde aanbreken?' Het was hard ontwaken uit die zoete droom.....!

.....Op 27 november 1789 vergaderen de Staten van West-Vlaanderen te Ieper. Ondertussen is ook Menen toegetreden. Peter Malou (later bekend als Malou-Riga), de zoon van een lokale textielfabrikant en enkele andere jonge heren doorlopen de provincie om het volk op te hitsen voor de onafhankelijkheid en om vrijwilligers te werven. De Brabantse grondwet wordt op 7 januari 1790 in alle parochies bekendgemaakt door het magistraat van de verenigde West-Vlaamse kasselrijen. Dat gebeurt eveneens in Krombeke. Ook hier wordt de nieuwe grondwet onder grote toejuichingen afgekondigd. De keizerlijke plakkaten vliegen aan stukken. De Krombekenaars planten hun 'boom van gelijkheid' en gebruiken daartoe een van de sparrenbomen die voor de pastorie groeide.....

De winter nadert. De weilanden langs de Ijzer staan gewoontegetrouw onder water. De Fransen voorzien dat ze vanuit Oost-Cappel geen middelen meer hebben om Roesbrugge in te nemen. Op een mistige morgen trekken een Frans voetvolk te Haringe over de Heybeek en belandt zo op de steenweg aan de Molenwal, een kwartier stappen van het dorp van Roesbrugge. De Oostenrijkse schildwachten hebben zich laten vangen door de palmtakken die de Fransen op hun jassen dragen en meenden dat het Hollanders waren

.....Te Rexpoede vinden de krijgslieden dertig tonnen bier in de kelder van een brouwerij. Een godsgeschenk zoals ze zelf wel niet in hem gelooft. Ze slaan aan het zuipen en met hun zatte botten lopen ze nu van huis tot huis om zich te goed te doen aan roof. De mannen verkopen alles wat ze schoeflaan (zoals de meubelen) aan de 'smousen', Joodse sjacheraars die het leger op nauwe afstand volgen. Het huisgerief van de intrus wordt op wagens geladen, naar Ieper vervoerd en daar voor 25 gouden 'Louis' verkocht.....

.....Nu moeten we dringend terug naar onze streek waar het in 1794 van langs om slechter gaat. In de Vlaamse gewesten legeren de Engelsen rond Menen. Ieper en Nieuwpoort doen het met een bezetting van Oostenrijke, Hannoveriers en Hollandse soldaten. Tussen Tielt en Kortrijk ligt een grote legermacht onder het bevel van de Oostenrijkse veldheren Clerfayt en Wineheim. Klaar om in te grijpen indien de verdedigingslijn in de Westhoek zou bedreigd worden. Generaal Jean-Charles Pichegru neemt.....

.....De verwoestingen na een zware storm geven ons maar een flauw afkooksel van het uitzicht van onze gewest na de doortocht van de Franse legerbenden. Veel steden en dorpen liggen in puin. De weggejaagde inwoners vinden bij hun terugkeer amper nog de plaats waar hun woonsten gebouwd stonden terug. Of ze zoeken tevergeefs naar ouders, vrienden en familieleden die gedurende deze vreselijke tijd omgekomen waren. Hier heerst alen maar droefheid en ellende. In het Veurnse lijkt er geen einde te komen aan de opeenvolging van rampen. Na de onderwaterzetting door het zeewater blijft het niveau maximaal staan tot de 19de juli. Uitgestrekte zaai- en weilanden liggen er ondergespoeld bij.....

.....De geviseerde geestelijken kleden zich als boerenknechten of kooplieden en oefenen hun herderlijk ambt verder uit op de meeste clandestiene plaatsen. Velen slagen er in om aan de controle van de Fransen te ontsnappen. In de klokkentoren van Gyverinkhove bevindt zich een soort hol in de muur waarin kapelaan Ceriez drie maanden lang zal wonen. En zeggen dat de gendarmen meerdere keren naast zijn schuilplaats de trap opklimmen om de toren langs alle kanten te doorsnuffelen zonder hem ooit te kunnen klissen. In Woesten leven er drie geestelijken verdoken; één bij molenaar De Cock, één bij kleermaker Struye en de derde op het kasteel van barones de Boudinne. Tijdens de nacht en op speciale tijdstippen trekken de priesters er op uit om hun ambt te vervullen.....

.....De dure tijden die de inwoners vorig jaar beleefden slepen in hun slipstream een nefaste bijwerking achter zich aan. De zo gevreesde pest. Het arm volk moest zich door gebrek aan degelijke eetwaren tevredenstellen met alle soorten van bedenkelijke producten, zeg maar bedorven, schadelijk voedsel en zaken totaal ongeschikt voor consumptie. Dat zorgt er voor dat we in het jaar een malaise van sterfte beleven in de stad en de kasselrij van Veurne.....

Pauwel Heinderyck voelt zich geïnspireerd om nog eens terug te blikken op de geschiedenis van Ter Duinen. Het gebouw was ooit het grootste en schoonste van heel Vlaanderen. Ik herinner me mijn eigen bezoek aan de restanten ervan. Na de 3D-simulatie en het rondzwerven tussen de verweerde fundamenten moet ik de schrijver bijtreden. Ongelooflijk wat de geestelijken hier zo lang geleden uit de grond stampten. De abdij was versierd met een wonderlijk grote en prachtige kerk, voorzien van torens en andere schitterende gebouwen. Rond het territorium van de paters, een terrein van pakweg 25 hectare stonden hoge en sterke muren gebouwd die aan de buitenzijde dan nog eens omringd waren door wallen en wijde grachten

.....Carolus Maes die in 1607 aangesteld was als bisschop van Ieper vindt dat het financieel maar power gesteld is met zijn bisdom en met het kapittel van Sint-Maartens. Hij onderneemt allerhande pogingen om wat extra rijkdom toe te voegen aan zijn patrimonium. Maes kijkt natuurlijk naar wat er allemaal verkeerd loopt in zijn zoektocht naar opportuniteiten. 'Batjes' of koopjesjacht zoals we ze op vandaag noemen. In Eversam is er mogelijk een batje te doen. Het klooster van Eversam verkeert in een verwaarloosde staat door de voorbije brandstichtingen en verwoestingen. Met dank aan de gezusters.....

.....Het stadsbestuur stelt vast dat er nog altijd heel wat huizen in Veurne voorzien zijn van een strodak. Iets wat helemaal niet de bedoeling is. Kijk maar naar al de verordeningen die in het verleden al verschenen om het stro te vervangen door dakpannen. Maar ja, vragen staat vrij en het magistraat heeft geen poot om op te staan om die eis ook werkelijk af te dwingen van de huiseigenaars. Als er iemand is die daar de lantjes op de i kan plaatsen dan zal het wel aartshertog Albrecht zijn. Op 19 oktober 1615 reageert de aartshertog op een verzoek van het stadsbestuur in deze kwestie. Een nieuwe wet vanwege de koning: alle huizen binnen de stad moeten binnen de 6 jaar gedekt zijn door pannen.....

1661. De prijzen van de voedingsmiddelen scheren hoge toppen. En dat ondanks het feit dat de meeste landbouwgronden nu al effectief benut zijn en de opbrengst zeker niet slecht is. De tarwe kost dit jaar al 24 gulden per zak. De oorzaak van deze prijsstijgingen is dit keer te vinden in het Oostland. De Hollanders importeren gebruikelijk grote hoeveelheden granen zodat de voorraden altijd op niveau blijven. Door het vervriezen van grote partijen is de aanvoer van graan in 1661 haast onbeduidend. Gelukkig zal die toestand niet lang aanhouden

.....'Ik mag niet verder gaan zonder eerst de zeldzame en grote tekenen van heiligheid te beschrijven die er dit jaar bij de ontdekking van het lichaam van de zalige Idesbaldus geschied zijn.' Ik spits mijn oren en herlees nog even wat hij ooit noteerde. Grote tekenen van heiligheid komen in de beurt van miraculeuze toestanden, en laat me nu net bijzonder geïnteresseerd zijn in mirakelen. Of ik dat nu al dan niet cynisch bedoel laat ik over aan de mening van de lezer.....

.....Bargiegeld, vatengeld, mijl- en bruggengeld en nog enkele andere tolgelden liggen nu vast in de vergunning van 13 augustus 1638. Ik moet een beetje meewarig lachen met de koninklijke argumentatie dat het kanaal ten goede moet komen voor zijn eigen onderdanen..

.....Nadat Sfondrati de zaken in Veurne op punt heeft gesteld laat hij er een groot garnizoen achter. Onder de leiding van kolonel Pottelberghe. Hijzelf vertrekt met zijn legers naar Sint-Winoksbergen welke hij al verovert op 27 september 1651, net zoals kort nadien het fort van Lyncke. Broekburg dat achtergelaten was door de Fransen nadat ze de muren van het stadje hadden afgebroken komt eveneens onder Spaanse controle. Sfondrati bezet Broekburg en versterkt de plek zo goed als mogelijk om zich te beschermen tegen mogelijk raids vanuit Grevelingen en Duinkerke. Veel oorlogscampagnes zitten er voor de rest van het jaar niet meer in. Het winterseizoen nadert, de Spaanse soldaten installeren hun kwartieren doorheen de diverse Houtlandse parochies. Ik heb het over zowel het voetvolk als de paardenlieden.....

.....Einde 1653. Na het beëindigen van de veldtochten van het jaar komen de Spanjaarden van Don Baltazar de Mercado met nog vier ruitercompagnies op logement. Een verblijf dat duurt van 6 december 1653 en eindigt op 9 juni 1654. Nog maar eens een langdurige en dure kwestie voor de betrokken burgers die nu met een nieuw probleem te maken krijgen. De opbrengsten van het land zijn veelvuldig waardoor de verwachte opbrengsten als een steen in het water zakken. De landlieden – aanvankelijk zo blij als wat – kijken nu bedeurd toe als ze zich de magere opbrengst realiseren. Ze krijgen nog nauwelijks geld voor hun graan. Net zoals in de moderne tijden die we anno 2020 beleven bestaat er niet het minste respect voor de opbrengsten en het noeste werk van de boer. Tarwe, boter, vlees, hout, fruit kan men nu kopen aan belachelijke prijzen. Dumpingprijzen met daarbovenop de kosten van al die soldaten, niet moeilijk dat de mensen van den buiten het buitensporig moeilijk hebben.....

.....De honger in Ieper krijgt er nog een verraderlijk broertje bij in de vorm van een besmettelijke ziekte. Veroorzaakt door een gebrek aan levensmiddelen. Een epidemie die zich verspreidt onder de burgerbevolking maar ook bij de soldaten van het garnizoen. In deze bedenkelijke toestand laat de leperse gouverneur nieuwe loden munten slaan. Een van die geldstukken dateert van 1583, met een waarde van 20 sols en voorzien van een Vlaams embleem met de tekst 'quid non cogit necessitas', vrij vertaald dat niets hen zal kunnen dwingen.

.....Een incident tussen (dronken?) militairen zoals er zich regelmatig wel eens voordoen, zou je zeggen beste lezer, maar in dit geval eindigt het hierbij niet. De vechtpartij krijgt nare gevolgen als een visverkoper zich ermee gaat bemoeien. De man staat er met zijn viskraam en vreest dat zijn uitgestalde vis wel eens geplunderd zou kunnen worden of brutaal omvergeworpen door de toegestroomde meute. In een poging om zijn handeltje te beschermen grijpt hij een steen waar mee hij een Spanjaard verwondt.....

.....De watertoevoer van alle grachten komt van de grote reservoirs in de omgeving van Ieper. De drie voornaamste daarvan zijn de vijvers van Dikkebus, Zillebeke en Bellewaerde. Dikkebusvijver werd gegraven in 1321.....

.....Eens meester van het grootste deel van West-Vlaanderen steken de rebellen er nog een venijnig tandje bij. Tijdens de maanden augustus, september en oktober van 1578 schuimen ze de diverse kasselrijen van de streek af, een barbaarse zoektocht naar katholieke symbolen. Hun vernielzucht koelen ze op alle kerken en kloosters te lande. Het is tijdens deze raids dat ze in de stad Belle de abdij van Sint-Jan vernielen. Die was hier opgericht nadat de monniken noodgedwongen Terwaan hadden moeten achterlaten toen keizer Karel de boel daar had laten slechten. Het zijn deze ontheemde geestelijken die in 1598 hun abdij definitief in de binnenstad van Ieper zullen vestigen.....

Op 8 juli 1803 krijgt Ieper het hoog bezoek van de eerste consul van de Franse republiek. Niemand minder dan Napoleon Bonaparte die van Rijsel komt. Hij krijgt een schitterende ontvangst en iedereen hoopt dat zijn bezoek de lamentabele en vervuilde toestand waarin de stad verzeild is geraakt sinds de komst van de Fransen nu eindelijk zal doen verbeteren. Napoleon onderneemt een inspectieronde en verlaat Ieper nog diezelfde dag op weg naar Oostende. Onderweg stoet hij ook nog de steden van Diksmuide en Nieuwpoort aan. De stad van Ieper zal het nog tot in de jaren 1813 en 1814 zonder garnizoen moeten stellen, tot andere gebeurtenissen roet in het eten van de Fransen zullen gooien

.....Men mag zeggen wat men wil over koning Willem I, maar hij profileert zichzelf wel als een actieve en zeer aanwezige koning tijdens de vereniging van België met Holland. Tussen 1815 en 1830 komt de vorst maar liefst vijf keer op bezoek in Ieper. Op 8 juli 1817, 22 juli 1819, 8 oktober 1820, 6 mei 1823 en 3 juni 1829. Ook de prins van Oranje, zoon van Willem I en dus Hollandse kroonprins zien ze hier drie keer in Ieper. Op 7 oktober 1817, 22 juni 1819 vergezeld van zijn echtgenote aartshertogin Anna-Polowna van Rusland, en een laatste keer op 3 oktober 1829. Tijdens de julimaand van 1830 breekt een opstand uit in Frankrijk. De middenklasse en de burgerij wippen de Franse koning van zijn troon en vervangen hem door hun 'burgerkoning' Louis-Philippe.....

.....In 1639 verloopt de oorlog op de Noordzee niet echt naar wens voor de Spanjaarden. Bij het jaarbegin werken ze zich in Duinkerke uit de naad om een machtige nieuwe vloot uit te rusten om op te treden tegen de schepen van Tromp die de Vlaamse kust bezet houden. De admiraal zelf wordt er bijgeroepen en verschijnt in februari op de Spaanse reede op de Noordzee. Tromp licht de ankers van zijn schepen niet ver van de Duinkerkse haven om te beletten dat de nieuwe Spaanse vloot het zeegat zou kunnen kiezen. Ondanks alle blokkerende maatregelen slaagt de Vlaamse admiraal Van Doorne er in om met 22 schepen in zee te lopen en de Hollandse vloot aan te vallen.....

.....Het jaar 1669 vangt aan met verschrikkelijke stormwinden en noodweer op zee waardoor er menigvuldige schepen ongelukkigijk op de Vlaamse kust in de afgrond der wateren begraven worden. Bowens is meteen goed op dreef. Of moet ik op drift zeggen? Ik heb het herhaaldelijk geschreven over de meningsverschillen tussen de Oostendse en de Brugse schippersambachten. Het feit dat koopwaar op weg naar Brugge in de haven van Oostende haven moet overgeladen worden op Oostendse schepen is al veel jaren een doorn in het oog van de Bruggelingen.....

.....1682. Op 26 januari krijgen de inwoners opnieuw te maken met de grillen van de natuur.....

.....De groei van de handelsvloot zet zich ook verder in 1719 met de afvaart van verscheidene nieuwe schepen. In zover zelfs dat er in de naburige havens, vooral die van Holland een na-ijver ontstaat betreffende het succes van de Oostendse haven. Vooral het voordeel van onder de keizerlijke vlag te kunnen varen is een doorn in het oog van de Hollanders. Na heel wat rotzooien stellen ze vast dat ze niets kunnen veranderen aan dat succes. Ze nemen dan maar hun toevlucht tot meer achterbakse middelen. Roofpraktijken.....

.....Los van die schapentoestand kom ik wel te weten dat de inwoners van Oostende bibberen en beven als er op 27 november 1741 nog maar eens een potige storm losbreekt op de Noordzee. De zeedijken kunnen het elk moment begeven onder de druk van het water maar dit keer krijgt Noordzee eens niet zijn zin. De premiere van het nieuwe jaar 1742 is trouwens niet eens weggelegd voor kwaad water. Op 1 en 2 januari neemt het vuur deze bedenkelijke rol op zich. Er ontstaat een zware brand in de Sint-Sebastiaanstraat, in het pakhuis bewoond door ontvanger Bossaert. De vlammen slaan zo wild om zich heen dat het pakhuis tot op de grond afbrandt.....

De mooie dag krijgt nog een perfecte afsluiter met een gratis bal, een attentie van het stadsbestuur. En nog zijn de festiviteiten niet afgelopen. Op 5 juli volgt nu een tornooi voor de busschieters. 's Anderendaags zitten de feesten er eindelijk op. De ommegang met zijn prachtige praalwagens, toert nog een tweede keer langs de Oostendse straten terwijl de woningen nog een laatste maal van feestelijke verlichting laten zien. De viering heeft heel wat vreemdelingen naar de stad gelokt waardoor er in de diverse herbergen geen enkel plaatsje meer vrij was om te logeren

.....De aanhangers van de hervormde godsdienst laten zich niet zomaar afschepen. Een heel toepasselijk werkwoord in deze context. De Hollanders willen tot elke prijs Nieuwpoort in handen krijgen. Hun spionnen zwerven hier rond en voor al diegenen die dat bekopen met de galg staan er anderen te popelen om in hun voetsporen te treden. De nieuwe religie heeft in de Westhoek enorm aan populariteit gewonnen dankzij de ongelooflijke wreedheid van de Spaanse overheid, met name de intimidatiepraktijken van de graaf van Alva. We leven dan in volle geuzentijd. Niemand voelt zich veilig, men kan niemand vertrouwen.....

.....Voor de Westhoek is de terugkeer van de Spanjaarden toch maar een vergiftigd geschenk. Vraag dat maar eens aan de onverzoenlijke haat welke de meesten van hen hadden opgevat tegen alles wat rook naar godsdienst. Hij had nu plots de kalken beelden ontdekt die in een kapel op het kerkhof tegen de zuidkant van de toren stonden. Levensgrote beelden van Jezus en Maria.....

.....Problemen dus. Hele grote problemen zelfs. Oranjes mannen mogen absoluut niet weten wat er zich in Leffinge heeft afgespeeld. Dergelijk slecht nieuws kan een ramp zijn voor het moreel bij zijn mannen. Zelfs de hogere officieren horen deze rampzalige tijding momenteel niet te weten. Hij stuurt de twee boodschappers zonder dralen aan boord van een van de honderden schepen die langs de kust liggen uitgespreid en verbiedt ze om ook maar één woord over Leffinge te reppen. Die zondagmiddag krijgen we een hete zonnige dag met een briesje uit het zuidwesten. Perfect strandweer hoor je me zeggen, maar voor de soldaten van dienst is dat allerminst het geval.....

.....De stadsrekeningen van dit en volgende jaren maken in elk geval melding van diverse strafuitvoeringen. Zoals geselingen, martelingen op de pijnbank en zelfs onthoofdingen die hier doorgaan in Diksmuide op personen die verdacht worden van ketterij. Veel verdachten krijgen een verbanning aan het been. In deze confuse tijden en onder de maatschappelijke druk van de goegemeente zien de wetheren toch een en ander door de vingers zodat hier af en toe wel eens een alternatief sermoen doorgaat.....

.....Een Franse priester, Waterloo, de priester van Verquin bij Bethune werd aangetroffen in de woning van zilversmid L. Van Poucke bij wie hij woonde. De soldaten hebben hem direct aangehouden en al vloekend, lasterend en tierend naar de gevangenis gesleept. Het leek erop dat ze deze priester verdacht hielden van het nog meer ophitsen van de bekende afkeer van de burgers tegen de Fransen. De inwoners waren dan al getergd door de voorbije gewelddelingen van de tuchteloze soldaten.....

.....Maandag 25 maart 1793. Een soldaat gaf opnieuw het bewijs van de onverzoenlijke haat welke de meesten van hen hadden opgevat tegen alles wat rook naar godsdienst. Hij had nu plots de kalken beelden ontdekt die in een kapel op het kerkhof tegen de zuidkant van de toren stonden. Levensgrote beelden van Jezus en Maria.....

.....Voor het einde van deze dag was men alweer getuige van een jammerlijk schouwspel. Een transport van 19 wagens met zieke en gekwetste Hessense en andere soldaten met daarbij nog 400 gekwetste paarden, komende van Valenciennes, Doornik, Kortrijk en Roeselare werd hier binnengebracht. Deze ongelukkigen waren in een hartverscheurende toestand. Door de vaderlijke zorg van het magistraat werden ze direct geplaatst in het hospitaal en de kloosters van de paters-recolleten en bij de zwarte zusters waar ze door de heelmeesters van de stad verbonden en verzorgd werden. De paarden werden in de stallen binnen en buiten de stad geplaatst.....

17-18 april 1814. Er werd een bijeenkomst gehouden van de burgers van Diksmuide tot het maken van een 'jointe' om de verdeling van de gevraagde particuliere contributies te bepalen. Zowel in natura van bier, jenever, brandewijn, aardappelen, rogge, tarwe, smeekolen, kersen als geld. En dat allemaal om Nieuwpoort en Ieper te bevoorraden. Deze verdeling gebeurde onder de 1.2.3. lasten van de burgerij maar moest betaald worden uit de leveringen van de leveranciers

.....Lemeitre begint zijn handschriften vreemd genoeg al in 1755. Hij keert nog even terug naar de opstart van de Klyt-Schoole. In het jaar 1755 waren er in Wervik twee stille meisjes, een zekere Isabelle Moen, een geestelijke dochter onder de regel van Franciscus de Sales. Isabelle en haar metgezel Regina Maelens hadden zich voorgenomen om iets te doen aan de toestand aan de 'norse' kant van Wervik, zijnde een slechte wijk die men het Klytbos noemde, samen met een aanpalend veld die beiden ver afgelegen waren van enige kerk, in het midden tussen Wervik, Geluwe, Geluveld en Komen.....

.....Op 24 juni 1789 werd gebubliceerd dat al de stokerijen niet meer mochten stoken op de verbeurte van al hetgeen de stokerij aanging. Te weten kuipen, ketels, materiaal en daarenboven nog een boete van 200 gulden voor de tipgevers. Er kwamen nog meer ordonnanties en dat had vooral te maken met de heftigheid van de tijd. De prijzen waren zo hoog dat er langs alle kanten sprake was van revolte.....

.....4 september 1791. Enkele kinderen wilden wat geld verdienen met het seulken te steken'. Ze hadden een koord gehangen om het seulken op te trekken. Ze knoopten de ene kant van het touw vast aan het pelorijn staande op de heerlijkheid van Oosthove terwijl ze het andere uiteinde vastmaakten aan een richtbijgelegen zoldervenster. Omdat het in het jaar 1788 zo hard gevroren had was de stenen boom van het pelorijn zodanig getoucheerd geweest van de vorst dat hij met het spannen van de koord tot aan de halsring afgebroken is waardoor zware stukken ervaan naar beneden gevallen zijn en bijna drie kinderen gedood hebben.....

..... Op Frans gebied bleef de zoektocht naar de vroegere geestelijken onverminderd voortduren. Op 20 februari vatten ze te Komen een monnik bij de kraag, die parochiaan was van Wervicq-Sud. Hij had zich als dame verkleed om zo beter uit Frans grondgebied te kunnen vluchten en was naar Komen gekomen. Maar hij werd door een schelm herkend, opgepakt en naar de gevangenis geleid. De volgende dag verhuisde de pater al naar Rijsel.....

.....In Komen waar de inwoners altijd veel vrochten aan hun linten en 'semoysen' was er geen mens die ook maar een slag werk had. Om de problemen van het klein gemeen wat te verzachten verrichten ze pionierswerk en zo hielden ze zich staande. De situatie bij de molenaars, bakkers, smeden en timmerlieden was effenaf dramatisch. Ze werden allen opgetrommeld voor de oorlog en er was trouwens bij de gewone mensen toch geen geld meer te vinden.....

.....Toen men hem kwam verwittigen van de op gang zijnde inval heeft hij zijn mis afgewerkt, zich klaargemaakt en hij is dan uit de kerk gelopen in de richting van zijn woning. En van thuis vertrok hij nu seffens uit de stad. Toen hij een stukje verder voorbijkwam aan herberg 'De Reeke' werd hij plots geconfronteerd met de oprukkende Fransen en kreeg hij een kogel in zijn lichaam. Hij bleef gewond liggen maar omdat hij nog niet dood was hebben vier mannen, elk aan een arm en een been en het hoofd achterwaarts hangende en af en toe nog bonzende ('bokkende') op de grond naar Wervik teruggebracht.....

.....Op 18 juni 1794 is Ieper bij capitulatie naar de Fransen overgegaan. Daarbij hebben ze 6.400 gevangenen bekomen. Van plundering in Ieper was er geen sprake, de Fransen eisten het gewoonweg op. Veel goed werd weggevoerd uit Ieper, materiaal dat ze verkochten 'in maxima', dat wil zeggen dat ze een bevelschrift uitgaven waarbij ze eigenhandig de prijzen bepaalden, en ze betaalden dan met hun biljetten. Zo werd bijvoorbeeld een pond suiker gekocht aan 16 stuivers 'in de maximum' en dat leidde tot aankopen van 10 stuivers en nog minder. Een truc die toegepast werd op alle goederen.....

Alle soldaten kregen hun soldij in papieren geld, 9 groten daags maar ze kregen daarbij nog hun brood en vlees. Hun noodzakelijkheden moesten ze zelf kopen. Men vroeg voor deze producten tot soms zes keer de eigenlijke prijs van wat het waard was, gewoonweg omdat de norse boeren hun papieren geld niet kenden. De soldaten hadden het zodoende moeilijk om aan hun materiaal te geraken. Daarom hebben de overheden de ordonnantie van het maximum uitgegeven. Daardoor werden veel goederen te koop gesteld drie keer minder dan de koopman die had ingekocht. En dat was de reden waarom de meeste winkels gesloten waren